

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Eriksson-Bique, Sylvester; Koskenoja, Mika

Title: Annales Fennici Mathematici : tieteellisen lehden uudistamistyö

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © the Authors & Suomen Fysikkoseura

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Eriksson-Bique, S., & Koskenoja, M. (2022). Annales Fennici Mathematici : tieteellisen lehden uudistamistyö. *Arkhimedes*, 2022(3), 24-27. <https://journal.fi/arkhimedes/article/view/125737>

ANNALES FENNICI MATHEMATICI: TIETEELLISEN LEHDEN UUDISTAMISTYÖ

Sylvester Eriksson-Bique

Jyväskylän yliopisto

Mika Koskenoja

Helsingin yliopisto

Tutkimuspalaverissa yhdysvaltalaisen kollegojen kanssa jälleen käydään keskustelua julkaisupaikasta artikkelillemme. Joku kysäisee pian ”What about the Finnish Annals?”, johon vastataan yleisesti positiivisin ja myöntyvin myhäilyin. Kansainvälisesti lehti muistetaan monilla lempinimillä osittain johtuen sen alkuperäisestä pitkästä nimestä ”Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ Series A. I. Mathematica”. Toisaalta vaikutti lehti aivan samalla tasolla olemaan kuin Princetonissa julkaistu johtava lehti *Annals of Mathematics*, niin on sitä myös pitkään arvostettu erityisesti suomalaisen tutkimuksen vahvuusalueella, analyysissä.

Vuosina 2018-2020 matemaattista yhteisöä ympäri maailman tosin järjestytti uutinen, kun Suomalainen Tiedeakatemia päätti lopettaa perinteikkään lehden julkaisun. Julkaisija vaihtui ja samalla toteutettiin usea uudistus samaan aikaan. Lehden nimi tiivistyi, lehden päätoimittajaksi nousi Pekka Koskela pitkäaikaisen päätoimittajan Olli Martion paikalle ja lehdelle valittiin korkeatasoinen, kansainvälinen ja monialainen toimituskunta. Lisäksi julkaisujen käytäntöjä uudistettiin mm. EditFlown omaksumisen ja uusien kotimaisille kielille käännettyjen abstraktien myötä. Tässä kirjoituksessa kokoamme näitä uudistuksia ja kerromme niiden taustoista. Artikkelin oheen on myös lehden pitkäaikainen päätoimittaja Olli

Martio kirjoittanut ajatuksiaan lehdestä sekä julkaisutoiminnasta.

UUDISTUKSEN TAUSTA

Suomalainen Tiedeakatemia aloitti julkaisutoiminnan heti perustamisvuotenaan 1908, jolloin se ryhtyi julkaisemaan sarjaa Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ. Sarja jaettiin kahteen alasarjaan, joista A-sarja oli matemaattis-luonnontieteellinen ja B-sarja humanistinen. Matematiikan artikkeleita julkaistiin A-sarjassa alusta lähtien. Vuonna 1941 A-sarja jaettiin alasarjoihin, joista yksi oli matematiikan sarja Mathematica päätoimittajanaan P.J. Myrberg. Sarjan nimi Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ A.

I. Mathematica yksinkertaistettiin muotoon *Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ Mathematica* vuodesta 1996 alkaen.

Suomalaisen Tiedeakatemian hallitus teki vuonna 2018 julkaisutoiminnan uudistamista koskevan strategisen päätöksen, jonka seurauksena tieteenalakohtainen julkaiseminen päättyi ja siirryttiin koko jäsenistölle suunnattuun poikkitieteelliseen tiedettä popularisoivaan julkaisemiseen. Näin ollen myös yli sata vuotta kestänyt tieteellisesti korkeatasoisen matematiikan julkaiseminen tuli Tiedeakatemiassa tiensä päähän. Suomen matemaattinen yhteisö tyrmistyi Tiedeakatemian päätöksestä lopettaa kansainvälisesti arvostetun matematiikan sarjan julkaiseminen. Asema oli vuosikymmenten aikana saavutettu pitkäjänteisellä työllä ja pelkona oli, että millään korvaavilla järjestelyillä ei vastaavaan asemaan enää päästä. Johtavat suomalaiset matemaatikot osoittivat Tiedeakatemian hallitukselle vetoomuksen harkita uudelleen *Mathematican* julkaisemisen lopettamispäätöstä. Sillä ei kuitenkaan enää saatu käännettyä Tiedeakatemian hallituksen päätä.

Matematiikan sarjan alasajo tapahtui Tiedeakatemiassa vuoden 2020 aikana ja samanaikaisesti etsittiin sarjalle uutta julkaisijaa. Neuvotteluissa oli mukana myös Suomen Tiedeseura. Jo vuonna 1995 Tiedeakatemian ja Tiedeseura olivat sopineet järjestelyistä, jotka poistivat seurojen julkaisutoiminnan päällekkäisyyksiä. Tiedeakatemialle jäivät tuolloin kansainväliset tieteelliset sarjat ja Tiedeseuralle kotimaisilla kielillä julkaistavat sarjat ja joitakin humanististen alojen erikoissarjoja. Tätä sopimusta Tie-

deakatemian hallitus ei ollut noteerannut tehdessään päätöksen lopettaa tieteellinen julkaiseminen ja päätös tuli täytenä yllätyksenä monien muiden lisäksi myös Tiedeseuralle.

Uusi koti suomalaiselle matematiikan julkaisemiselle saatiin Suomen matemaattisesta yhdistyksestä. Siirtymisestä ja sen vaatimista toimenpiteistä sovittiin keväällä 2020. Suomen matemaattinen yhdistys päätti vuosikokouksessaan 2020, että sarjan uusi nimi on *Annales Fennici Mathematici*. Muitakin nimiehdotuksia oli, esimerkiksi sellaisia, joissa olisi ollut mukana uuden julkaisijaseuran nimi. Päätetty nimi ja sen lyhenne *Ann. Fenn. Math.* olivat kuitenkin yksinkertaisia ja riittävän samankaltaisia aikaisemman nimen *Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ Mathematica* ja sen lyhenteen *Ann. Acad. Sci. Fenn. Math.* kanssa. Tämä tuntui tärkeältä, jotta matematiikan tutkijat kautta maailman voisivat jatkossa helposti tunnistaa sarjan ja yhdistää sen edeltäjänsä toiminnan jatkajaksi.

Matematiikan sarjan vuoden 2020 voluumi 45 julkaistiin vielä vanhalla nimellä ja artikkeleiden pdf-tiedostot aikaisemmalla järjestelyllä Tiedeakatemiassa. Uudelleennimetyn sarjan ensimmäinen artikkeli julkaistiin 8. kesäkuuta 2021. Uutena julkaisualustana sarjalla on Tieteellisten seurojen valtuuskunnan tarjoama *journal.fi*-portaali, joka käyttää *Public Knowledge Projectin* kehittämää *Open Journal Systems* -järjestelmää. Matematiikan sarjan toimitustyön informaatio ja artikkelit ovat osoitteessa <https://afm.journal.fi/>. Samalle julkaisualustalle on myös siirtynyt *Arkhimedes*. Kesä-

kuusta 2021 alkaen sarjaan julkaistavaksi tarkoitettujen artikkeleiden lähettäminen, vertaisarviointi ja hyväksymiskäsittely on tehty EditFlow:ssa, joka on yhdysvaltalaisen voittoa tavoittelemattoman Mathematical Sciences Publishers -yrityksen tarjoama palvelu.

KANSAINVÄLISESTI KORKEATASOINEN TOIMITUSKUNTA

Lehteä uudistaessa vaihtui lehden pitkäaikainen päätoimittaja, Olli Martio, ja mukaan tuli uusi monialainen toimituskunta. Kansainvälisistä nimistä mukana on mm. Bruce Kleiner (New York University), Nicola Fusco (Università degli Studi di Napoli Federuci II), Christopher Bishop (Stony Brook University) ja Nageswari Shanmugalingam (University of Cincinnati). Kansainvälisyys, joka on ollut mukana jo lehden alkuajoista, edelleen vahvistui.

Toimituskunta on myös varsin monialainen, ja editorit edustavat laajasti analyysin eri puolia, mutta myös inversio-ongelmien tutkimusta, differentiaaligeometriaa, sekä analyttistä lukuteoriaa. Editorien valinta heijastaa toivetta siitä, että lehden taso edelleen vahvistuisi, ja että se olisi entistä monialaisempi – erityisesti niin, että se edustaisi koko kirjoa Suomen matemaattisesta tutkimuksesta. Laajempi toimituskunta heijastaa myös uudistusta lehden toimintatavoissa. Missä ennen lehti nojautui vahvasti toimitussihteeriin ja päätoimittajan suureen työpanokseen, niin uudessa mallissa työ jakaantuu useammalle tekijälle.

KOTIMAISTEN KIELTEN EDISTÄMINEN

Vuosikerrasta 47 (2022) lähtien Ann. Fenn. Math. artikkeleihin on englanninkielisen abstraktin lisäksi kirjoitettu myös joko suomen- tai ruotsinkielinen tiivistelmä (sammanfattning). Idea kansalliskielisistä tiivistelmistä on toimituskuntaan kuuluvalta Tuomas Hytöseltä. Esikuvana ovat olleet mm. eräät ranskalaiset matematiikan sarjat, jotka julkaisevat englanninkielisissä artikkeleissaan ranskankielisen résumén. Suomen- ja ruotsinkielisillä tiivistelmillä on merkitystä matemaattisen sanaston säilymisessä ja kehittämisessä omissa kielissämme. Jos julkaistavan artikkelin kirjoittajista joku on suomen tai ruotsin kielen taitoinen, pyydetään tiivistelmän käännös häneltä. Muuten käännöksen tekee joku sarjan toimituskunnasta, toistaiseksi kaikki käännökset on tällöin tehnyt idean isä Tuomas Hytönen.

TULEVAISUUS

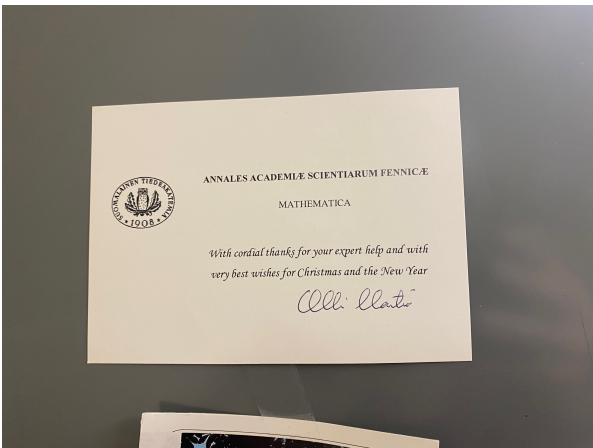
Myllerrykset julkaisutoiminnassa viime vuosina ovat paljastaneet Annales Fennici Mathematicin keskeisen roolin niin kotimaisessa matematiikan tutkimuksessa kuin kansainvälisellä areenalla. Yhtäältä kuvaaava on kansainvälisen yhteisön hämmästyttävä siitä, että pitkäaikainen lehti olisi voinut lopettaa. Toisaalta uudistukset ovat tuoneet lehden toimitukseen mukaan uusia ihmisiä, jotka edustavat suomen matemaattista tutkimusta varsin laajasti. Monet toimijat Suomessa ovat tehneet työtä yhdessä tulevaisuuden eteen. Kuten lehden kunniatoimittajana jatkava Olli Martio toteaa kirjoi-

tuksessaan, nämä uudistukset tuskin muutavat lehden suuntaa, mutta kenties vahvistavat sitä.

Tätä artikkelia laadittaessa ensimmäinen kirjoittaja oli vierailmassa Kansas State Universityssä Pietro Poggi-Corradinin luona. Poggi-Corradinin työhuoneessa oli kunnipaikalla seinällä pieni kirje, jossa luki lehden päätoimittajalta

”With cordial thanks for your expert help and with very best wishes for Christmas and the New Year – Olli Martio”.

Kirjeen merkitys vastaanottajalle oli varsin selvä, ja heijasti niin arvostusta lehteä kohtaan kuin arvostusta päätoimittajan yksinkertaista elettä kohtaan.

Kuva 1. Kuva Pietro Poggi-Corradinin työhuoneen seinällä olevasta kirjeestä Olli Martiolta.

Lähteet

Jyrki Paaskoski: Suomalainen Tiedeakatemia 1908–2008. Otava, Keuruu, 2008.

Historia:

- Lehden alku juontaa vuoteen 1908, osaksi sarjaa Academiae Scientiarum Fennicæ. Vuonna 1941 lehti sai oman alasarjan Annales Academiae Scientiarum Fennicæ Series A. I. Mathematica.
- Päätoimittajat ovat olleet analyysin tutkimuksen johtavia hahmoja: P. J. Myrberg (1941-1974), Olli Lehto (1974-1998), Olli Martio (1998-2021) ja Pekka Koskela (2021-).
- Lehti on ensimmäisiä avoimen julkaisun paikkoja, ja kaikki kirjoitukset vuodesta 1975 ovat olleet saatavilla nettisivuilta alkaen 1995. Aikaisempiakin julkaisuja on jonkin verran saatavilla. Julkaisuja on jo n. 2000.
- Lehden perinteiset painopistealueet ovat funktioteoria/ kompleksianalyysi, jonka alueella on julkaistu n. 750 lehden artikkeleista. Eniten julkaisuja lehdessä on Jussi Väisälällä (26), Olli Martiolla (21) ja Pekka Tukialla (17).
- Arviointi: JUFO 2.